

La Tèrmica Roca Umbert
de Granollers
MNACTEC

/ VISITA ADAPTADA AL CATALÀ FÀCIL

ELS PROTAGONISTES DELS CANVIS

L'ENERGIA: EL GRAN REPTE DEL PRESENT

La visita immersiva és un recorregut per l'espai que abans havia sigut la Tèrmica de la fàbrica Roca Umbert.

A la Tèrmica s'hi produïa l'energia i la visita a l'espai consisteix a anar fent diverses parades (algunes amb àudio i algunes altres amb audiovisuals) per saber què s'hi feia.

Habitualment, les parades estan marcades amb una llum a terra com aquesta:

Primera parada. Connexió amb en Marc Boada. Planta baixa

Es projecta sobre una de les antigues portes de la Tèrmica i es dona la benvinguda a Roca Umbert.

Aquesta fàbrica va començar l'any 1904 i fabricava teixits, però ara és un lloc cultural.

En Marc Boada, un divulgador científic, ens explicara una mica sobre la importància de l'energia i com els humans l'han utilitzat al llarg del temps.

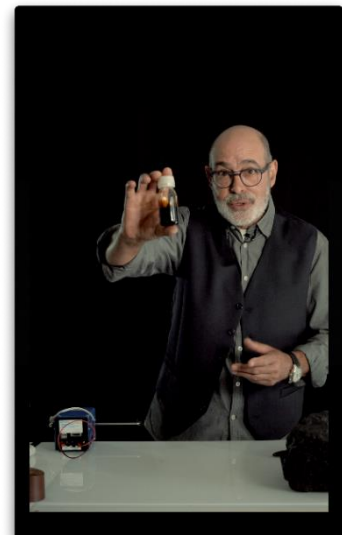
L'energia és molt important per a nosaltres. Des de molt antic, els humans han utilitzat eines. L'eina va ser la primera tecnologia que van inventar. Amb el temps, vam descobrir el foc, que ens dóna molta energia per cuinar, il·luminar i mantindre'ns calents.

Més endavant, vam descobrir altres maneres de tenir energia, com la màquina de vapor. Aquesta màquina va ser inventada fa molt de temps per Heró d'Alexandria. Utilitzava aigua calenta per generar vapor i moure's.

Després d'aquesta màquina, vam començar a utilitzar carbó i petroli per obtenir energia. Aquests materials eren molt forts i podíem fer funcionar moltes coses amb ells, com dinamos per crear electricitat.

L'electricitat ens dóna llum i potencia molts aparells, però també cal tenir en compte que gastar massa electricitat pot ser dolent pel planeta, ja que produeix calor.

El nostre consum d'energia afecta el planeta. És important intentar gastar menys energia per ajudar a refredar el món. I ara que ja sabeu això, voleu veure com funcionava aquesta central tèrmica? Som-hi, endavant!

Segona parada: Energia latent. Les matèries primeres. Planta baixa

Aquest lloc és on començava tot el procés per crear energia.

Al principi, van utilitzar grans motors per fer funcionar les màquines que feien roba. Calia molta electricitat i vapor d'aigua per fer les tasques tèxtils com teixir i tenyir. Utilitzaven combustibles com carbó, llenya o gas per aconseguir-ho.

El combustible s'emmagatzemava en naus i piscines, i després s'utilitzava a les calderes per generar energia. Quan el combustible es cremava, s'aprofitava l'escòria per construir o arreglar camins, evitant contaminar l'aire o l'aigua.

Era important ser eficients amb els recursos i utilitzar materials renovables. Avui sabem que també és crucial cuidar l'ambient. Aquesta fàbrica funcionava sense dependre de la xarxa elèctrica, tot treballant de manera constant dia i nit.

Des d'aquest espai ja se sent que ve un soroll i el fum de la sala de dalt i la llum ens convida a pujar l'escala i anar cap a la primera planta.

Tercera parada: Mantenir el control. Les calderes. Primera planta

Aquí som a la sala de calderes, on hi ha soroll i fum que recorda com funcionava aquest espai.

És el cor d'una central tèrmica que produeix energia. Els treballadors carreguen el combustible i controlen els nivells d'aigua i pressió per prevenir accidents.

Treballaven gairebé tot l'any, dia i nit, fins i tot a l'estiu quan feien reparacions amb molta calor! Abans, la contaminació i altres problemes no preocupaven gaire, pensaven que els recursos eren infinits, però avui sabem que no és així.

Els miralls eren usats per controlar les calderes i xemeneies.

Hi ha una caldera, la Garbe, que va ser instal·lada el 1951, fabricada amb ferro colat, fent possible la producció d'electricitat per a la fàbrica. Més tard, van afegir una segona caldera més gran per generar més energia.

Abans, l'autoabastiment i l'estalvi energètic eren idees modernes. Avui, busquem energies netes i renovables per al futur. La sala de calderes ens mostra els canvis cap a una energia més sostenible.

Ara, volem descobrir què passava en aquesta sala amb la caldera Garbe fa poc temps.

Quadra parada: La gran olla de pressió. L'energia tèrmica. Primera planta

A sobre de la caldera Garbe es projecta una projecció

Les calderes eren importants per fer electricitat i vapor a la fàbrica. No necessitaven molta gent, però treballaven fegoners, calderers i peons. Feien tornos de vuit hores, començant ben d'hora al matí.

Els treballadors controlaven el vapor, l'aigua i el combustible. Era clau per mantenir la producció constant i prevenir accidents. Movien moltes escales i passadissos per fer-ho tot.

Es carregava el combustible com carbó, fuel o gas per fer foc i escalfar l'aigua de la caldera. L'aigua es filtrava, escalfava, es convertia en vapor, i anava a la fàbrica per fer les tasques tèxtils i a les turbines per generar electricitat.

Les turbines convertien el vapor en energia elèctrica, que es transformava i distribuïa per la fàbrica o es venia a altres llocs. L'aigua sobrant es reutilitzava.

Tot això necessitava controlar l'aigua, la pressió i la temperatura durant tot el dia. Les grans xemeneies emetien substàncies contaminants, com el diòxid de carboni.

Avui, busquem alternatives més netes i renovables per la contaminació causada per combustibles com carbó, petroli i gas. La fàbrica Roca Umbert és un exemple d'això.

Cinquena parada: El refrescador. La importància de l'aigua. Primera planta

Sortim a l'exterior a través d'una passera per tal de veure el refrescador i un àudio en explica que és una torre de 16 metres d'alçada. Aquí arribava el vapor sobrant de la turbina i de la fàbrica. Es convertia en aigua de nou i es tornava al circuit per començar de nou.

L'aigua era essencial i es reciclava per no malbaratar-la. Venia de grans dipòsits alimentats per la xarxa urbana. Al 1964, van acordar amb l'Ajuntament de Montornès agafar aigua del riu Mogent i tornar-la després de depurar-la.

Els calderers van connectar dues canonades entre el riu i Granollers. L'aigua emergia com vapor d'aquests sortidors. Aprofitaven l'energia al màxim i no malbarataven l'aigua.

El refrescador és un símbol de control, reciclatge i reaprofitament. És com una economia circular. Tornem dins i anem cap a la sala de turbines, el cervell de la fàbrica!

Sisena parada: Del vapor als electrons. Els instruments per fer electricitat. Primera planta

Ara estem al lloc on es genera i controla l'electricitat, el cervell de la tèrmica. Aquí, tot el que hem vist fins ara es transforma en electricitat. Cada caldera té el seu propi circuit elèctric. Amb les llums anirem veient a quin espai es refereix cada explicació.

La caldera Garbe impulsava el vapor cap a la turbina i el generador, convertint l'energia mecànica en electricitat. La turbina-generador AEG era com una màgia que convertia la rotació en electricitat. Després, es distribuïa i s'ajustava el voltatge a les necessitats.

La caldera Babcock & Wilcox accionava un motor de vapor que generava electricitat amb dos alternadors. Es controlava amb un quadre elèctric per enviar l'electricitat a diferents zones de la fàbrica com tints, telers i tallers.

La tèrmica va produir electricitat fins al 1991 i va fer que la Fàbrica Roca Umbert fos autosuficient durant molts anys. Utilitzaven molts motors, fins i tot un de 450 cavalls d'un submarí.

Però, tot i que ens cal l'energia, també és important decidir com volem obtenir-la, ja que té un cost ambiental elevat. Depèn de nosaltres cap a on volem anar amb aquesta energia.

Setena parada: La catedral de l'energia. Reflexió contemporània sobre l'energia

Un gran audiovisual projecta sobre tres parets on parlen antics treballadors de la Tèrmica.

Aquí algunes de les cites que ens expliquen en primera persona:

En el magatzem de les bobines de color, vaig treballar durant tres anys. Allà, vaig començar a fer controls de "paros", que era una mena de verificació de la qualitat durant el procés...

... al magatzem, preparàvem la roba que venia de tota la factoria per als clients...

... després, vaig treballar en tres llocs diferents. Em van assignar als telers, on van portar uns telers suïssos "Sulzer". Jo me'n feia càrrec de les reparacions i després em van nomenar contramestre als telers...

... més tard, vaig estar dos anys al laboratori com ajudant del senyor Antònio, el químic...

... la meua família ha tingut una història a la fàbrica; el meu pare, el meu oncle i el meu avi van ser directors, i jo vaig treballar al laboratori. Després, vaig fer traduccions dels nous acabats que venien en patents angleses...

... vaig començar com a aprenent i, més tard, vaig dirigir el control de qualitat del fil, assegurant que fos de bona qualitat...

... en els últims 16 anys d'activitat de la fàbrica, em vaig dedicar al manteniment de tota la part mecànica, des de esmolat tisoires fins a modificacions de màquines...

... inicialment, vaig ser col·locat a la caldereria, esperant una vacant com a electricista, però això no es va concretar. Vaig començar com a calderer quan tenia 17 anys.

La tèrmica era crucial per a la fàbrica ja que moltes màquines funcionaven amb vapor, no amb electricitat...

... el vapor era utilitzat per calefacció, banyes de tintura i altres tasques. Era essencial per a tot el procés.

L'abastiment d'aigua era vital per a la tèrmica. Inicialment es va utilitzar carbó com a combustible, després van canviar a altres formes d'energia com el gas. Això va ser essencial per a la producció.

Havent conegut la tèrmica durant tants anys, recordo que era crucial per la producció i que quan no funcionava, tot es parava.

Hi havia dues calderes per garantir que sempre tinguéssim vapor, fins i tot en cas de fallades.

Va ser un gran esforç per portar aigua als terrenys de Montornès i usar-la a la fàbrica. Aquest acord es basava en un principi de retornar l'aigua igual que l'agafàvem del riu.

La tèrmica funcionava amb diferents tipus de combustible com fuel, carbó i gas, tot essencial per mantenir l'electricitat.

Hi havia moments en què la tèrmica es va veure afectada per interrupcions elèctriques, tot i que era vital per mantenir l'electricitat.

En cas d'avaria, era crucial reparar la tèrmica ràpidament per no interrompre la producció.

El tancament de la fàbrica va ser devastador per a molta gent que treballava allà, i no es va veure venir.

La desaparició de la fàbrica va ser una experiència trista i impactant per a tots els treballadors i la comunitat.

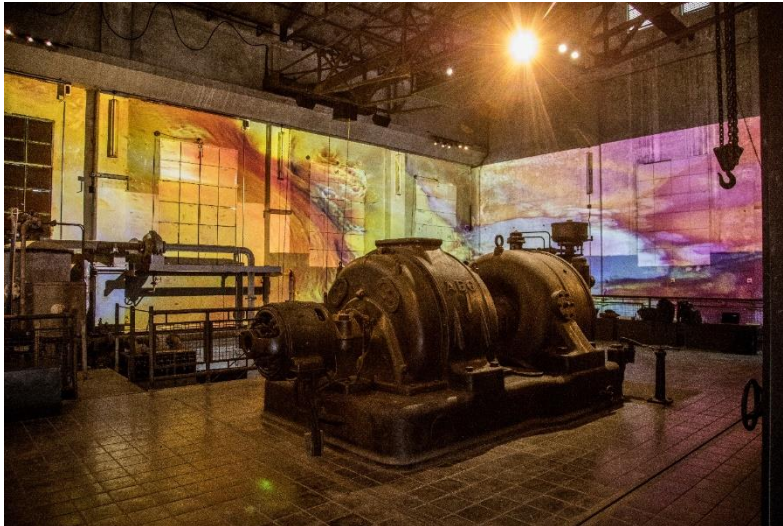
Recordo que va ser un lloc de treball on hi havia un ambient laboral sindicalista i en algunes ocasions, mancava seguretat laboral.

Recordo molts detalls, com l'olor de la fàbrica i les tasques que realitzàvem. Va ser una experiència única.

La Roca Umbert ha passat de ser una antiga fàbrica a convertir-se en un lloc cultural i d'oci per a la comunitat, i això és fantàstic.

La transformació de la fàbrica en un lloc cultural és una gran oportunitat per a la comunitat, i és una gran cosa.

Vuitena parada: L'energia de les arts. Usos de la fàbrica actuals. Planta baixa

Abans de tornar a la realitat, un petit audiovisual explica què és Roca Umbert, una Fàbrica de les Arts, on es dóna suport a la creativitat i les arts. Ajuda a la formació artística i promou la interacció entre les diferents disciplines artístiques.

Roca Umbert ofereix oportunitats culturals per a tothom, incloent recerca, creació, formació, producció i difusió en diferents àmbits de l'art.

Aquest espai compta amb diversos llocs com el Centre d'Arts en Moviment, l'Espai d'Arts, tallers per als artistes i Bucs d'Assaig Musical, juntament amb la Nau B1. També acull el Centre Audiovisual, seu de Ràdio Granollers i VOTV, així com d'un Coworking amb diverses empreses en residència i espais oberts per al públic com la Troca, llocs per a festes i la biblioteca Roca Umbert. També allotja empreses especialitzades i conserva el patrimoni industrial com la Tèrmica.

Descobreix Roca Umbert, un espai cultural on pots desenvolupar la teva creativitat. Vols ser part d'aquest espai? Vine i gaudeix de la teva passió per les arts!

